

EIROPA ROMĀ

Četru Svēto Kronēto Bazilika

LATVIJA

DICASTERIUM PRO EVANGELIZATIONE

SECTIO DE QUAESTIONIBUS FUNDAMENTALIBUS
EVANGELIZATIONIS IN MUNDO

MINISTERO
DEL TURISMO
REPUBBLICA ITALIANA

EIROPA ROMĀ

Jubilejas gada ceļi

Četru Svēto Kronēto Bazilika

© Evaņģelizācijas dikastērijs

Pasaules Evaņģelizācijas fundamentālo jautājumu sekcija

00120 Vatikāns

Tekstu un attēlu autors Mons. Vincenzo Francia

Visas tiesības aizsargātas

www.iubilaeum2025.va

@iubilaeum25

Četri tematiskie svētceļojuma ceļi

Jubilejas gads ir liels notikums ticīgās tautas dzīvē, kuras laikā katrs svētceļnieks var iegremdēties Dieva bezgalīgajā žēlsirdībā.

Tas ir gads, kurā atgriezties pie būtiskā brāliskajās attiecībās, atjaunojot mūsu attiecības ar Tēvu.

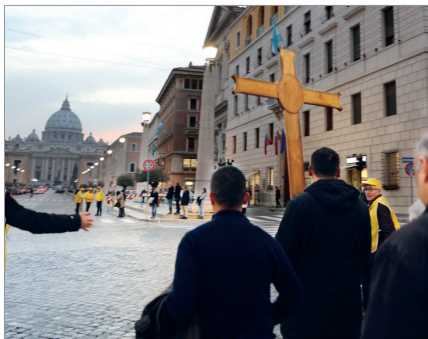
Tas ir gads, kas mudina uz atgriešanos, tā ir iespēja paraudzīties uz savu dzīvi un lūgt Kungam to virzīt uz svētumu.

Tas ir solidaritātes, cerības, taisnīguma gads, kurā apņemamies kalpot Dievam ar prieku un mieru kopā ar brāļiem un māsām.

Bet galvenokārt jubilejas gada centrā ir tikšanās ar Kristu.

Tādēļ Jubileja mūs aicina doties ceļā un pārvarēt dažādas grūtības.

Kad mēs dodamies ceļā, mēs mainām ne tikai vietu, bet paši sevi. Tāpēc ir svarīgi sagatavoties, plānot maršrutu un zināt galamērķi. Šajā ziņā svētceļojums, kas raksturo šo gadu, sākas pirms paša ceļo-

juma: tā sākumpunkts ir lēmums to veikt. Lai pilnībā izdzīvotu 2025. Jubilejas gadu,

ejot un lūdzoties, svētceļniekiem Romā tiek piedāvāti četri tematiski svētceļojuma maršruti.

Eiropa Romā

Eiropas Savienības baznīcu ceļš ietver 28 baznīcas un bazilikas, kas ir vēsturiski saistītas ar Eiropas valstīm kultūras vai mākslas apsvērumu dēļ vai dēļ tradīcijas uzņemt svētceļniekus no kādas Eiropas Kopienas valsts.

Septiņu baznīcu svētceļojums

Svētā Filipa Neri 16. gadsimtā izveidotais septiņu baznīcu svētceļojums ir viena no senākajām Romas tradīcijām. 25 km garais maršruts vijas pa pilsētas ceļiem.

Jubilejas baznīcas

Tās ir baznīcas, kas atzīmētas kā svētceļnieku pulcēšanās vietas. Šajās baznīcās notiks katehēzes dažādās valodās, lai no jauna atklātu Svētā gada nozīmi; būs iespēja piedzīvot Izlīgšanas sakramentu un ar lūgšanu stiprināt ticības pieredzi.

Sievietes – Baznīcas mācītājas un Eiropas aizbildnes

Svētceļojums, kas ietver lūgšanu pieturvietas Romas baznīcās, kas saistītas ar svēto Katrīnu no Sjēnas, svēto Terēzi Benediktu no Krusta, svēto Brigitu no Zviedrijas, svēto Terēzi no Avilas, svēto Terēzi no Bērna Jēzus un svēto Hildegardu no Bingenes.

Četru Svēto Kronēto Bazilika

Tuvojoties Četru svēto kronēto bazilikas kompleksam, var iegrimt pilnīgā viduslaiku atmosfērā, it kā mūsdienas nebūtu skārušas šo vietu, veltītu četru mocekļu piemiņai, kuri strādāja par akmeņkaljiem imperatora Diokletiāna laikā (284–305 pēc Kristus). To vārdi ir Simproniāns, Nikostrats, Kastors un Klaudijs. Viņi dzīvoja teritorijā starp Ungāriju, Horvātiju un Slovēniju, kas tolaik bija Romas Panonijas province, un slepeni apliecināja kristīgo ticību. Kā zināms, varas iestādes neiecietīgi izturējās pret kristietību un nereti izvērsa īstas ticīgo vajāšanas. Patiesībā, visbriesmīgākā no šīm vajāšanām sekoja tieši pēc Diokletiāna izdotā dekrēta: šādā kontekstā mūsu četriem akmeņkaljiem draudēja nāve par atteikšanos attēlot un pielūgt elkus. Tomēr viņu identitāte jop-

rojām ir diezgan neskaidra, arī tāpēc, ka senajās tradīcijās parādās vēl viena mocekļa – Simplicija – vārds; vēl bez šiem četriem akmens meistariem pastāv arī vēlāka tradīcija par četriem kareivjiem, kuru vārdi bija Severs, Severiāns, Viktorīns un Karpofors; un, visbeidzot, notikumi, kas saistīti ar dažiem Albano mocekļiem, ir savijušies ar Panonijas marmora skulptoru dzīvēm. Dažus no viņiem apbedīja svētais Sebastians, savukārt pāvests Leons IV ap 850. gadu savāca vienkopus visu šo svēto relikvijas un novietoja tās baznīcas kriptā. Baznīca pastāvēja jau kopš 5. gadsimta un laika gaitā kļuva par benediktīniešu klostera kodolu. Kopš 1560. gada daudzveidīgo ēku kompleksu, kura varenība visvairāk atklājas, kāpjot no Kolizeja puses, pārrauga augustīniešu māsu kopiena.

Mēs izejam cauri arkai, virs kuras slejas pamatīgs zvanu tornis un diviem pagalmiem (1.att.), kuros atklājas gadsimtu gaitā veikto atjaunošanas darbu vai jaunbūvju kārtas. Piemēram, ģerbonis ar uzrakstu uz ieejas arkas mūs aizved atpakaļ Mārtiņa V (1417–1431) laikos, kad spāņu kardināls Alfonso Karillo apņēmas atjaunot "*Haec quaecumque vides veteri prostrata ruina obruta verbenis ederis dumisque iacebant* = viss, ko redzi, mētājās zemē un jau gadsimtiem bija pārvērties drupās, kas apaugušas ar verbenām, efejām un krūmiem”.

1.att.

Viena no svarīgākajām telpām, uz kuru aizved pagalmi, ir *Kalendāra istaba*, kurā nonāk caur 1570. gadā tapušu portālu ar Marmora meistaru ģildes (*Statuariusorum et Lapididarum Corpus*) uzrakstu, kuru savukārt vainago Četru svēto kronēto attēlojums (2.att.): galvās tiem ir lauru lapu vainagi un rokās amata darbarīki, kā arī mocekļu palmas. Izejot cauri portālam, nonākam kvadrātveida telpā, ko rotā freskas, kurās attēlots kalendārs. Neraugoties uz dažādām pārvērtībām un krāsu izbalēšanu, joprojām ir iespējams saskatīt mēnešu personifikācijas, kas izvietotas uz apgleznotām arkām, un identificēt dažādus datumus ar attiecīgās dienas svētā piemiņu. Šis darbs ir tapis 13. gadsimta vidū, vienlaicīgi ar blakus esošo svētā Silvestra Oratoriju (3.att.), kas ir izcils Romas viduslaiku glezniecības piemineklis. Kapelu veido ar mucveida velvi pārjorta pamattelpa kopā ar prezbitēriju, tās grīdu

2 att.

sedz skaistas kosmatu mozaīkas, bet sienas grezno gleznojumu cikls, kas veltīts svētajam pāvestam Silvestram un imperatoram Konstantīnam, valdniekam, kurš Romas impērijā pielika punktu kristiešu vajāšanām. Vienpadsmit ainās tiek stāstīts par saikni, kas vieno šīs abas personības – saikni, kurai nākamajos gadsimtos būs milzīga ietekme uz attiecībām starp valsti un Baznīcu.

Freskās tēlaini atainota leģenda, saska-

3 att.

nā ar kuru – mēs varam sekot stāstam, sākot no ieejas sienas zem *Pastarās tiesas* – Konstantīns bija saslīmījis ar lepras slimību, no kuras viņu varēja izārstēt tikai bērnu asiņu vanna; tomēr sapnī apustuļi Pēteris un Pāvils viņu mudina vērsties pie pāvesta Silvestra un ļaut viņam atgriezt-

4 att.

ties Romā no Soratas kalna, kur viņš bija patvēries, lai izvairītos no vajāšanām, un imperatora sūtīti šo aicinājumu nekavējoties izpilda. Tālāk pa kreisi, mēs redzam, kā sūtņi uzkāpj kalnā un pavada Silvestru uz Romu, kur Konstantīns svētbildēs, ko viņam rāda pontifeks, atpazīst abus sapnī redzētos apustuļus un nolemj pieņemt kristību; tad pāvests saņem no dziedī-

nātā imperatora tiāru – varas zīmi – un dodas gājienā zirga mugurā, kuram seko imperators kājām. Sienā pa labi ir attēlotas vēl trīs stāsta epizodes, proti, kā Silvestrs augšāmceļ bulli, kā Konstantīna māte Helēna atrod Jēzus krustu un kā pāvests atbrīvo tautu no vergošanas pūķim. Šīs ainas vainago josla ar augu motīviem, bet apakšējā daļā redzami medaljoni ar personāžiem no Vecās Derības. Veltījuma ieraksts tapis 1246. gadā. *Oratorijs* kopā ar gotisko zāli šajā pašā ēku kompleksā stilistiskā ziņā ir nozīmīgs pārejas posms starp bizantiešu un Rietumu mākslu. Šī mākslinieciskā cikla kulminācija atrodas prezbitērijā, kura dekorācijas tomēr datējamas ar vēlās renesanses un agrinā baroka periodu. Tā kreisajā pusē atainota *Četru kareivju mocekļība*, centrālajā sienā *Pasludināšana* un *Krustā sišana*, savukārt *Akmens skulptoru mocekļība* labajā pusē; uz veltes – *Kristus, kurš dod svētību* un atrodas starp *Četriem svētajiem kronētajiem* un *Četriem evaņģēlistiem*: šie darbi tiek piedēvēti Raffaellino da Reggio un Giovan Battista Vanni.

Mēs atgriežamies pagalmā un uz baznīcas fasādes atpazīstam ainas no *Marijas dzimšanas* un *Viņas prezentācijas templī*, gleznojumi datēti ar 1588. gadu, bet virs ieejas redzami *Četri svētie, kuru aizbildniecību piesauc mūķenes un bāreņi*. Un esam nonākuši pašā bazilikā (4.att.), kas fascinē ar savu atturīgo mieru un tai raksturīgo neparasto vēsturisko un māksliniecisko uzslāņojumu. Telpa, ko sedz 1580. gadā iebūvētie koka griesti,

ar kolonnām ar korintiešu kapiteļiem ir sadalīta trijos jomos, ko vainago balkons un noslēdz svinīgā apsīda, kas, daudzo pārvērtību dēļ, kuras telpa ir piedzīvojusi, šodien izskatās vēl grandiozāka, proti, ir visu trīs jomu platumā. Bazilikas sienas un sienu virs ieejas savulaik rotāja 14.

gleznojumu, kam seko klostera mecenāta Luidži d'Akvino kapa piemineklis (1679). Pretī esošo pīlāru rotā 17. gs. tapusī *Krustā sišanas* aina. No šīs vietas, kā arī tādas pašas vietas pretējā pusē ir iespējams nokāpt Leona IV kriptā, kurā joprojām glabājas trauki, kuros reiz atradās titulāro

5 att.

gadsimta freskas ar *svēto attēliem*, no kuriem daži atpazīstami arī mūsdienās: Antonijs Abats, Katrīna no Aleksandrijas, Pēteris un Pāvils, Bartolomejs, Benedikts, Laurencijs, Stefans, Gregors Liekais, Augustīns un citi.

Labā joma (5.att.) malā atrodas altāris ar 16. gadsimtā Dzukari (Zuccari) skolas pārstāvju darināto *Kristus dzimšanas*

svēto relikvijas.

Mēs nonākam prezbitērijā, kur atrodas altāris un bīskapa sēdeklis. Acīs visvairāk iekrīt gleznu cikls apsīdā (6.att.), kas ir Džovanni Mannoci (Giovanni Mannozi), pazīstama kā Džovanni no San Džovanni 1623. gadā radīts darbs. Apsīdas velni piepilda *Visu svēto godība*, tas ir, Debesu valstība ar Svēto Trīsvienību un lielu pulku

svēto; zem Trīsvienības – Jaunava Marija un Jānis Kristītājs; tad erceņģeļi Mihaēls, Gabriēls un Rafaēls; tālāk grandiozā *crescendo* seko vairāki eņģeļu pulki un Kunga liecinieki atbilstoši dažādām kārtām: mocēkļi, dvēseļu gani, mūki un kristīgie laji. Apakšējo sienu simetriski sadala stuka mākslinieka Frančesko Solario veidotie pi-

un notiesāšana, Šaustišana, Kāda atraitne lūdz viņu nāvi, Akmens tēlnieki tiek ieslēgti svina kastēs un iemesti upē; bet augšējā joslā: Karavīri atsakās pielūgt elkus, Viņu šaustišana, Viņu miesas tiek izbarotas suņiem, Viņu apbedīšanu, ko veic svētais Sebastians un pāvests Miltiāds. Viss kopā atstāj ļoti svinīgu iespaidu.

6 att.

lastri, kas citu no cita atdala gleznojumus par Svēto Kronēto dzīvēm. Autors ir apvienojis notikumus gan no akmens skulptoru, gan no karavīru dzīvēm, lai palīdzētu vērotājiem paralēli pieminēt un godināt abus stāstus. Apakšējā joslā redzamās ainas: *Klaudijs pievērš ticībai Simpliciju, Simplicija kristīšana, Imperatora Diokletiāna pavēle pielūgt elkus, Akmens tēlnieku atsacīšanās*

Kreisā joma sākumā, netālu no kāpnēm, kas ved uz kriptu, var pamanīt *Paskvāla II ierakstu*, kas tapis 1111. gadā un kurā pieminēts Leons IV, kurš savācis vienkopus Svēto Kronēto relikvijas, katrs no tiem nosaukts vārdā un atgādināts par atjaunošanas darbiem, ko viņš pats veicis bazilikā. Pilārā ir iebūvēts tabernākuls svēto eļļu glabāšanai, kas piedēvējams

Luidži Kapponi vai Andrea Bregno. Elegantais marmora artefakts, ko ieskauj Pētera un Pāvila figūras un virs kura ir enerģisks *Mūžīgā Tēva* tēls, izskatās kā neliela tempļa fasāde, kura timpānā atrodas Svētā Gara balodis un četri eņģeļi novietoti blakus metāla durvīm ar Pestītāja attēlu; pāvesta Inocenta VIII (1484-1492) ģerbonis ļauj darbu datēt ar 15. gadsimta pēdējiem gadiem.

Kreisajā jomā atrodas klostera labvēļu kardināla Pjetro Respigi (Pietro Respighi) un viņa brāļadēla Karlo kapa piemineklis. Tam seko Svētā *Sebastiāna* altāris ar svētā galvaskausa relikviju, savukārt Džovanni Bagliones 1632. gadā radītajā gleznā *Sebastiāns* attēlots bultu ievainots un Irēnas un Lūķinas apkopts. Nākamā glezna, kuras autors ir Džovanni no San Džovanni, ir veltīta *Pasludināšanai*. Apakšējās restes un blakus esošais rats ļāva mūķenēm sazināties un nodot jebkādas priekšmetus, īpaši liturģisko aprīkojumu. Kādas durvis ved uz skaisto 13. gadsimta krustēju (7.att.), ko rotā deviņdesmit sešas savienotas kolonnas un desmit pilāri stūros un četru sānu centrā un kas ir bagātināta ar dekoratīviem mozaīkas elementiem. Centrā atrodas 1913. gadā veidota strūklaka, kas atbalso seno plānojumu un kurā izmantoti pārstrādāti

materiāli; savukārt sienās iestrādāti bazilikas artefakti un fragmenti. No krustejas var nokļūt Svētās *Barbaras* kapelā, kurā joprojām saglabājušās daži senā gleznieciskā dekora fragmenti.

Šī bazilika tāpat ir piemiņas vieta mocekļiem – piemiņa tiem, kas apliecināja savu piederību Kristum un Baznīcai pat līdz

7 att.

asins izliešanai. Viņu stāstā atbalsojas senā Izraēla pravieša balss: "To nesaprot tie, kas nēsā sev līdzīgu pašdarinātu dievkuļa tēlus un pielūdz tādu dievu, kas nevar izglābt" (Is 45, 20). Lai nepielūgtu viltus elkus un apliecinātu savu ticību Kristum, mūsu akmens meistari tika "kronēti" ar godpilnu mocekļa nāvi.

Gaismas un cerības piemērs arī mūsu ceļā.